

NOSTALGIJA AMARCORDA

DAVOR MOJAŠ

U nakani da najavljenju repertoarnu sezonu krhotina od komedije upotpuni i predstavom koja u kazališnom pamćenju Dubrovnik ima svoje izdvojeno mjesto i koja je u bogatoj kronologiji dubrovačkog kazališta ostvarila posebnu ulogu, Kazalište Marina Držića odabralo je komediju Fede Šehovića **Dubrovački skerac**. Tako je, nakon više od tri desetljeća, ponovno uprizoreni **Dubrovački skerac** prizivao publiku, ali i sjećanja, kako na davna ljeta te dubrovačke profesionalne kazališne kuće, tako i na vremena kasnih pedesetih u kojima je Dubrovnik iznova prepoznavao blagodati turizma i prilagodio se nekim suvremenijim tokovima života. Šehovićeve komedija 1961. godine u režiji Joška Juvančića postaje tadašnjim dubrovačkim kazališnim hitom koji u suvremenu hrvatsku komediografiju inaugurira Šehovića kao pisca i komediografa, ali i Juvančića kao redatelja. Kroničari su zabilježili prepuna gledališta i brojne komentare Dubrovčana koji su scene **Dubrovačkog skerca** prepoznavali kao fragmente vlastitih sudbina ili, u najboljem slučaju, kao događaje koji su preslikani iz susjedstva ili druge ulice. Redateljica Ivica Boban, u Dubrovniku uglavnom poznata po prestižnim i, rekli bismo, znakovitim i ne samo redateljskim ostvarenjima u

programima Dubrovačkog ljetnog festivala **/Pozdravi, Play Držić, Hekuba /** te prinosima u predstavama **Ecce homo** ili **Kako bratja prodaše Jozefa**, odnosno po još uvijek nenadmašenom domišljaju dubrovačke spranjske svečanosti kao što je bio ceremonijal otvorenja Festivala **Zar san slobode još ti ne da spati** i ne takoavnog ljeta dubrovačkog i festivalskog; u slučaju **Dubrovačkog skerca** imala je intrigantan zadatak: kako pomiriti vlastitu prepoznatljivu redateljsku poetiku i Šehovićev komediografski izričaj ali i, u konkretnom slučaju, osjetljivost dubrovačke kazališne publike. Napokon, pučki teatar svojom osnovnom nakanom nudi i traži i posebni senzibilitet na aktualije i osjetljivost na vrijeme, ono nekazališno i ono svakodnevno.

Dubrovački skerac zapravo je priča o mentalitetu grada, naravima njegovih stanovnika, ali i protagonista vremena *svekolikih uniformiranih poruka i stečevina bratstva i jedinstva* i, u isto vrijeme, u vrijeme, u dramaturškom slijedu slika i odabranoj formi, trag Držića i njegove komediografije. Napokon, *dundomarojevski* dramaturški slijed lako se iščitava i svjesno nameće kao poticaj i u ponekim prizorima doslovnih pokušaja jednog od središnjih likova da svlada Pometov monolog dok u istoimenoj predstavi igra tek epizodu. Šehović u *Skercu* sumira i dotadašnja svoja nevelika dramaturška iskustva i vješto ih pretače u svoju komediografsku osobnost koja ga je kasnije afirmirala kao autora dugoigrajućih i rado gledanih komedija i ne samo na dubrovačkoj sceni. Luko, *čeljade od kombinaciji*, središnji je lik komedije koji, u želji da poboljša materijalni status, dopušta sebi neke netipične odluke koje dovode u pitanje njegov odnos sa sinom i *ljuljaju* njegov gospodarski *dignitet*. U toj igri s posljedicama, suočen s istinom i nasamaren *protuigrom* vlastita sina, na kraju ostaje ostavljenim protagonistom vlastitog usuda od kojeg je pokušao uzaludno pobjeći. Šehovićeve komedija vješto, slikovito i s obiljem prepoznatljivih detalja i prizora oslikava vrijeme i osobitosti sredine i podneblja koji

se, ipak, slojevitošću naznaka danas, posebice nakon ne takoavnih ratnih događanja i iskustava, iščitavaju i uz neke druge i drukčije moguće silnice. Takva *"Pučka komedija u tri čina"* ostaje danas podatnim spisateljskim, ali i kazališnim tragom i znakom koji suvremenom gledatelju, ali i suvremeniku *ovih i onih* vremena progovara jednakom svježinom lako prepoznatljivih sastavnica, komentara i poveznica. Redateljica Ivica Boban iščitava **Dubrovački skerac** kao svojevrsni *amarcord*, prepoznatljivo dubrovački. Nostalgijne fotografije izvučene iz kolektivnog spomenara oživljuju svoju *omamljujuću patinu*. Otvaraju se stranice dnevnika. Iščitavaju skrivene misli tajenih i sjetnih sudbina. Luko i Kate, u smiraju života, na praznoj terasi Gradske kavane, na kraju (ili početku) *jedne turističke sezone*, naručuju *kafu* i, u susretu s *jednom strankinjom*, na fotografiji koju im ona pokaže, prepoznaju svoju mladost, *strankinju*, svoje bližnje, susjede i protagoniste događaja koji su ubrzali ili zaključili njihov život u bračnoj luci. Nakon toga odvija se film sjećanja, lista se album uspomena i pojedinačnih sudbina koje se ponovno, na kraju, prepoznaju na istoj zajedničkoj fotografiji. Kao svojevrsni dokument vremena i spomenar njihovih vlastitih mladosti, kao moguća razglednica naličja Grada. I kao eventualni zbir biografskih jedinica protagonista ostavljenih na margini svekolikih proplamsaja života u onim predjelima grada gdje se *diše punim plućima i sanjaju nježni snovi*. I dočekuje novo jutro s jednako intenzivnim mirisom tufine, soli i tragova eventualnog juga od jučer. Slučaj koji je zaslužio termin *skerca*, koji u svom dubinskom sloju prepoznaje i neke druge moguće ozbiljnije pretpostavke drame. Ivica Boban možda upravo i zbog toga uvodno dodaje i prizor u kojem mladić *propituje* lokalnog *oridinala /* jednog od onih originala kojeg svi znaju i pamte / o vremenu tamnog sukusa i prepoznatljivog, vidljivog traga nedvosmislenih rezonanci dubrovačke ne takoavnih ratne zbilje. Razigravajući gotovo kompletan ansambl dubrovačkog kazališta, redateljica

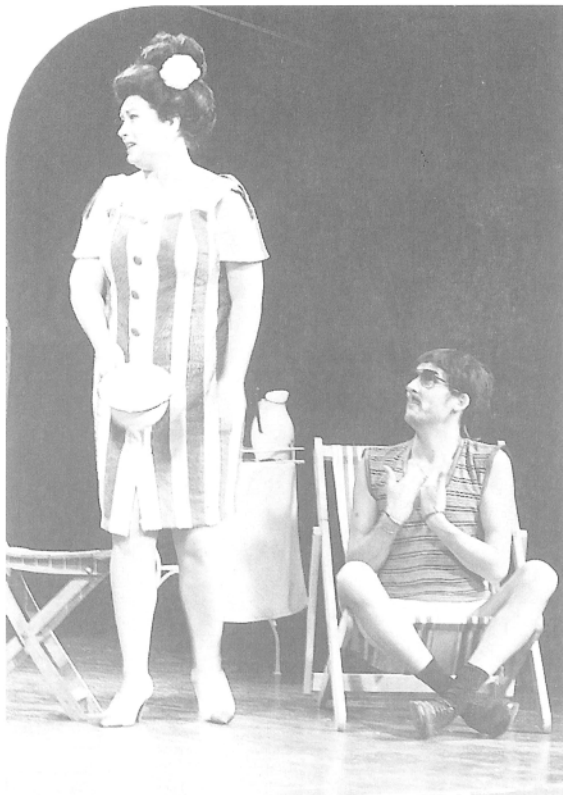

NIKO KOVAČ I NINA HLADILLO
FOTOGRAFIJA: ŽELJKO TUTNJEVIĆ

slaže znane slike podneblja, obogaćujući ih duhovito koreografiranim glazbenim intermezzima koji osvježavaju uspomene, obogaćuju sjećanje, ali i upotpunjuju i komentiraju priču odigranu pojačanom dozom glumačke energije. Retro-slijed odabranih prizora, koji svaki na svoj način oživljavaju osobitosti lokalnih provoda, izlazaka, *radosti*, *svečanosti* i avantura, uvijek iznova dodatno ritmizira događanja i podvlači sjetnu amarcordovsku notu koja je i temeljni princip, *miris i predznak* predstave. Zналаčki i vješto redateljica tako ostvaruje pitak, lakogledljiv i zabavan kazališni uradak s mirisom tzv. pučkog kazališta, ali i s dovoljno podcrtanim odmakom i

komentarom koji predstavi daje dodatne *boje i nijanse* i, rekli bismo, šifre znaka vremena i atmosfere posebnosti Dubrovnika i njegove ne tako davne povijesne slike. Scenograf Marin Gozze ponudio je *odabrane kulise Grada*, znalački izvlačeći iz živopisnog rastera gradske arhitekture fragmente fasada, poljana i začetke ulica, formirajući izmišljeni, ali u isto vrijeme i dovoljno prepoznatljiv kutak gradske utihe u kojoj se začinje komedija. Podatnošću ponudenog prostora, Gozze je svojim prinosom omogućio redateljici razigravanje predstave, a bogatim rekvizitarijem i dodatne mogućnosti igre, baš kao što su i kostimi Doris Kristić obogatili likove detaljima pružajući im mogućnost

scenske živosti i veselosti, a ponekim duhovitim rješenjima i određenje njihovih karaktera. Glazba Đela Jusića bila je onaj dodatni osvježavajući prinos predstavi, kako zbog samog prisjećanja na prve javne nastupe Dubrovačkih trubadura, tako i na prostore grada u kojima su se, tijekom ljetnih večeri, slutili prvi vjetrovi *inozemstva* i slikopisi zapada. Ivica Boban je upravo uprizorujući i razigravajući sekvence s Jusićevom ili Nardellijevom glazbom, ostvarila prave male zaokružene scenske minijature kao što je npr. prizor u ondašnjem restoranu "Jadran" ili operetski prizor *nazočnih* s pjesmom "Barkom do Lokruma". Od ostalih

JASNA JUKIĆ I IGOR HAJDARHODŽIĆ
FOTOGRAFIJA: ŽELJKO TUTNJEVIĆ

sudionika u užem umjetničkom timu predstave, izdvojiti treba oblikovatelja svjetla Denija Šestića i umjetničku suradnju Paole Dražić-Zekić.

Posebna vrijednost izvedbe *Skerca* zasigurno je glumački angažman koji je, već u podjeli, omogućio redateljici pretpostavke za zaokruženu i cjelovitu predstavu koja upravo računa na glumca, glumačku energiju i predanost zadatku. Izdvojiti treba glumačko ostvarenje Nika Kovača /Luko/ koji je tijekom cijele predstave ostao spiritusom movensom za svekolike događaje u koje je upleten, ali i u koje svjesno upada. Znalački iznalazeći nijanse i elemente komičnog, Kovač zaokružuje lik Luka kao jedno od svojih prestižnijih glumačkih ostvarenja. Napokon, dubinsko razumijevanje i prepoznavanje mentaliteta i atmosfere Dubrovnika, Kovaču su poslužili za prave male glumačke bravure i onda kad je bivao ismijan i onda kad je ostajao frustriran razvojem događaja izvan svoje kontrole, ostavljen u tragičnom zbiru svojih postupaka. Ali uvijek jednako komičnog naboja i scenskih rješenja na radost okupljenog *kazališnog puka* u

gledalištu. Ponovni, nakon 13 godina, izlazak pred publiku glumice Žuže Egreny i njezin prinos predstavi, zasigurno je glumačka epizoda koja ostaje u sjećanju i priziva joj nove uloge u dubrovačkom kazalištu. Izdvojiti treba i zaokružene glumačke minijature Branimira Vidića /Pero/, Mirka Šatalića /Stevo/, Slavena Knezovića /Simo/, Izmire Brautović /Helena/, Ivica Barišića /Švabo/, te posebno Frane Perišina u ulozi Mara i Nerme Kreso kao Nine /Marove vjerenice/, odnosno Darka Kavaina koji, kao i mnogi nabrojani, igra nekoliko uloga. U toj šarenoj galeriji likova i glumačkoj razigranosti svojim komičnim i pomalo karikaturnim nastupima posebno su se sviđjeli Igor Hajdarhodžić i Jasna Jukić kao *neželjeni rodaci*, koji svojom pojavnošću na sceni posebno *razgaljuju* publiku. U kolektivnoj igri ansambla svojim glumačkim posebnostima nametnuli su se i Nina Hladilo /Ane/ kao tihi svjedok mogućeg razuma žene koju se ne pita, ali koja pamti, te Zorica Kolić /Kate/, Janja Vuletić, Jelena Butigan i Ivo Mrčela. Svi su oni zajedno i razučena turistička grupa na plesu u "Jadranu" i zantizeljna ekskurzija i *živa slika* koja zorno dočarava *vrijeme obnove i izgradnje*.

Dubrovački skerac Feđe Đehovića na sceni Kazališta Marina Držića u Dubrovniku zasigurno je dugo tražena komedija koja puni gledalište matične kuće, ali koja ukazuje i na dovoljno lukavo promišljen odabir naslova, ali i redatelja koji precizno prepoznaje mentalitet o kojem predstava govori. Kad se u startu tako poslože pretpostavke, onda je i logičan bio odgovor, sudjelovanje bez zadržke i prinos od glumačke strane i ostalih suradnika u užem umjetničkom timu predstave. Tako je ostvaren svojevrsni *dubrovački amarcord* i nostalgični plov teatra koji prepoznaje vrijeme i događanja kojima smo suvremenici, ali i vrijeme *ono* o kojem svjedoče generacije i dokumenti, ali i zabilježena sjećanja. Kazališna, ali i ona druga, zahvaljujući sačuvanom *ogledalu*. I napokon, ostvarena je predstava koja je razumjela mentalitet i prepoznala senzibilitet publike kojoj je namijenjena u

potpunom dosluhu s tzv. pučkim diskursom kojim progovara i kojim se preporučuje.

DOSSIER

Kazalište Marina Držića, Feđa Šehović, **Dubrovački skerac** /Pučka komedija/; Režija: Ivica Boban; Adaptacija i dramaturška obrada: Ivica Boban; Scenografija: Marin Gozze; Kostimografija: Doris Kristić; Glazba: Đelo Jusić; Oblikovatelj svjetla: Deni Šesnić; Koreografija: Ivica Boban; Umjetnička suradnja: Paola Dražić-Zekić.

O s o b e : Luko, čeljade od velikih kombinaciji - Niko Kovač; Ane, njegova sestra - Nina Hladilo; Maro, njegov sin - Frane Perišin; Pero, Lukov brat, ljubavnik od interesa - Branimir Vidić; Kate, susjeda kundurica - Žuža Egreny; Mare, susjeda kundurica - Zorica Kolić; Nina, "Švabica", Marova vjerenica - Nerma Kreso; Stevo, lažni rođak - Mirko Šatalić; Simo, grezi rođak - Slaven Knezović; Helena, prava Švabica - Izmira Brautović; Grethen, prava Švabica - Janja Vuletić; Švabo iz Dusseldorfa - Ivica Barišić; Njegova kći - Jasna Jukić; Fakin, poštijer, Gost IV - Darko Kavain; Gost I - Ivica Barišić; Njegova žena - Izmira Brautović; Gost II - Igor Hajdarhodžić; Njegova žena - Jasna Jukić; Gost III - Ivo Mrčela; Eskurzija - Janja Vuletić, Jelena Butigan; Djevojka s ljetnih igara - Jelena Butigan; Djeca - Mia Kalajdžić, Dino Bečić, Antoneta Kusijanović, Orsat Pavlović, Nikola Grumbelić - Kiko, Dino Bajramović; Inspicjentica - Kaća Carević; Šaptačica - Ivana Kovač; Radnja se događa kasnih pedesetih godina svakoga ljeta i skoro u svakoj kući. - *Uvodnu scenu predstave /na temelju dokumentarnog svjedočanstva sačuvanog video zapisom, koja se igra kao "Homage a Tomo Šeparović", kao i susret glavnih likova "Dubrovačkog skerca" nakon četrdeset godina pred Gradskom kavanom potpisuje kao autor redateljica Ivica Boban.*

Premijera na sceni Kazališta Marina Držića u Dubrovniku, 16. studenoga 1997. godine.

"Ima, naime, i u Šehovićevoj dramskoj literaturi mjesta koja će teško podnijeti estetski sud, ima ponekad i prostakluka koji su sami sebi svrhom, ima i glumaca što se poput lutke na koncu pokreću samo i jedino onda kad autor povuče konac, ima i nemalo prenaplašenosti u inzistiranju na govornim lokalitetima, zna autor pokatkad i s očitom namjerom ostaviti gledatelja u prividnoj nedoumici i dulje nego što je to potrebno, samo zato da bi efektnije poantirao neku scenu, svega toga ima, ponavljam, i u Fede Šehovića, i da neki zlobnik ne bi maliciozno pomislio kako sam ove retke napisao netom što sam se "od srca" namijao nekoj od uspjeljih Fedinih "mana", požurit ću i dodati kako sam uvjeren da neki od tih propusta koje je Šehović, siguran sam (?), namjerno isprepleo s drugim zbivanjima u djelu: na sceni će, nerjetko imati šarma, a u izvjesnim će slučajevima biti i izravan povod smijehu."

/Duško Car, predgovor knjizi "Drame, dramoleti, pučke komedije dubrovačke" u izdanju Matice hrvatske, Dubrovnik 1969./

"Mislim da je predstava /1961. op.a./ bila izvrsna. Doživjela je brojne izvedbe. Kako je to bio diplomski ispit Joška Juvančića, u Grad je došao i Joškov mentor - Ranko Marinković. Nikad neću zaboraviti kad mi je šjor Ranko pohvalio tekst. Nakon trideset pet godina, u znak barem male zahvalnosti, kao voditelj Doma Marina Držića prvi sam Držićev zlatni pečatnjak /prsten/ - nagradu suvremenom dramatičaru u HNK-u u Zagrebu stavio na prst akademiku Marinkoviću. Reagirao je, kao i uvijek, beskrajno duhovito: "Malo mi je preširok. Gdje ga mogu suziti?"

/Feđa Šehović, /iz razgovora/, "Grad kao nadahnuće"- Mira Muhoberac, "Hrvatsko slovo" 14. 11. 1997./

"Integralno sam čuvala Fedin tekst, jer mislim da je izuzetno kvalitetan i izvanredno napisan, no morala sam ga malo sažeti, jer je osjećaj kazališnog vremena danas, nakon televizije, spotova, životnog tempa drukčiji nego je bio šezdesetih. Unijela sam i neke promjene zajedno s glumcima u smislu obrade

likova, a Fedin tekst je u nekim segmentima pisan poput commedie dell arte, koja potpuno otkriva glumca kao glumca. Osim toga, neke scene iz suvremenog, današnjeg kuta promatranja morale su biti drukčije rečene. Prvi put sam došla u Dubrovnik 1962. godine i za mene su ti prvi dojmovi i danas veoma svježi. Počev od ljepote Grada, do intenziteta ondašnjih događanja i života oko Igara, ali i one druge strane turističkog života - što je značilo biti kod neke gazdarice, kod nekoga kod koga su furesti dohodili."

/Ivica Boban, /iz razgovora/, "Kazalište - mjesto za sjećanje" Lidija Crnčević, "Dubrovački vjesnik" 15. studenog 1997./

"Žuža Egreny nastupit će za nekoliko dana u predstavi **Dubrovački skerac** komediografa Fede Šehovića. 1961. godine upravo je s tom predstavom u Dubrovniku kazališnu režiju diplomirao Joško Juvančić, a, prema tvrdnjama svjedoka, u za to vrijeme nevjerovatno modernoj i dinamičnoj izvedbi, zablistala je Milka Podrug-Kokotović. U to vrijeme Žuža Egreny nije bila u Dubrovniku, pa prema tome ni u podjeli, ali je trideset i šest godina kasnije, iz mira umirovljeničkih dana i ugodnih boravaka na Kalamoti, na pozornicu dugogodišnjeg joj matičnog kazališta vraća redateljica izrazito suvremenog senzibiliteta i nepopravljivo zaljubljena u Dubrovnik - Ivica Boban. Kad bismo bili zemlja s većom medijskom promičbom, s više poštovanja prema glumačkom pozivu, i s manje zavisti, u svim bi novinama već bili osvanuli naslovi: "Veliki povratak glumice. Come-back na pozornicu dubrovačkog teatra." Žuža Egreny, naime, u sebi i sa sobom nosi ono nešto zapamtljivo, neodredivo, a potpuno različito od drugog glumačkog ili životnog ostvarenja. Istovremeno to je nešto, iako transcendentno, tako jednostavno, domaće i tjelesno-zbiljsko, da nam se čini da Žuža Egreny svoju glumu ne dovodi u vezu ni s preobrazbom, niti s identifikacijom, niti s približavanjem ili udaljavanjem. Žuža Egreny jednostavno je tu, ovdje, s nama. Dovoljno je da stane u okvire

kazališne kutije, otvorenog scenskog prostora ili improviziranog izvođačkog podija, da se zaustavi i pogleda - i kazalište je u nama, jednako kao što je u nama tako jednostavna a tako složena škatula svjetske fenomenologije."

/Mira Muhoberac, Emisija "Prohujalo s vihorom" Hrvatskog radija radiopostaje Dubrovnik, Dobrovnik 14. studenoga 1997./

"U Dubrovniku sam boravila i za vrijeme mirnih, zlatnih i onih drugih godina, a dok su zrakoplovi jugovojске nisko nadlijetali nad gradom, a mi igrali Hekubu i čitali *Apel svijetu* uz upaljene svijeće nakon izvedbe. Dubrovnik me uvijek inspirira i pozitivno iznenađuje, u njemu stalno punim akumulatora, pa i sad kad iz hotela "Argentina" krećem na probu. Ozračje u gradu je izvanredno."

/Ivica Boban, /iz razgovora/, "Grad kao nadahnuće" Mira Muhoberac, "Hrvatsko slovo" 14. studenoga 1997./

"Rođen je i odrastao na Gundulićevoj poljani, doslovno na sceni znači - na mjestu suvremenoga nam središnjeg trbušastog /"tržnica Grada"/ i vječnog kazališnog prizorišta, na Placi, dakle, tik uz Držićevu centralnu pozornicu "prid dvorom". Pa nije ni čudo što je krenuo stazama dubrovačkih "pometnika" i na toj istoj poljani poslije odigrao najbolje svoje uloge, među ljudima kojima je po danu igrao običnog Nika. U sebi je glumački spojio ono najbolje što nam je kultura dala: renesansno humano središte svijeta i manirističko zrcalo koje u sebi ogleda vlastitu umjetnost i civilizacijsku razglobljenost. Imajući cijeli grad kao svoju glumačku i ljudsku komedijsku kuću i kameni pastoralni dardin, Niko Kovač ispekao je glumački zanat udisajem i usisavanjem okolice: milozvučan glas izronio iz višestoljetne starodubrovačke jeke spojio se s apsolutnim poznavanjem hrvatskoga standardnoga, što su zavidno slušali njegovi prijatelji s Kazališne akademije u Zagrebu. Fetivi dubrovački prelijeva se u najsavršeniji književni hrvatski."

/Mira Muhoberac, Emisija "Kulturni mozaik" Hrvatskog radija Radiopostaje Dubrovnik, Dubrovnik 8. studenoga 1997./

“Volim raditi u Dubrovniku, jer volim dubrovačku publiku, a volim je zato što je neposredna i što uvijek podrži predstavi. S druge strane je veliki znalac i mislim da takvu publiku svako kazalište može samo poželjeti.”

/Ivica Boban, iz razgovora/, “Komedija sjećanja”, Mato Jerinić, “Slobodna Dalmacija” 15. studenog 1997./

“Adaptacijom i dramaturškom obradom izvornoga teksta, redateljica je bitno pomogla realizaciji svojega koncepta koji odbija svako zadržavanje na mjestu i sve pretvara u urnebesnu dinamiku. Prihvaćena je stilizacija koja nosi šarenu masku i dopušta efektan pokret. Tu se misli dozvoljava trenutačni prolazak u trku, ali ona nema nikakva prava na zaustavljanje i na određivanje. Tuga postaje veselom, a namjere bivaju bezrazložnostima u tom sveopćem vrtuljku praćenom vatrometom raznih motiva, pored kojih svačija pamet preuzima zasluženu i blagotvornu ulogu dvorske lude. A kao bitan činitelj u tom spektaklu ostvarena je i gotovo neopisiva raznolikost pojavnosti, tako da svaki prolaznik donosi nešto osebujno i novo, u zornomu i u slušnom smislu. Vrijeme i razlozi pretvaraju se u pomične slike privlačnih boja i oblika te ubrzana ritma a ne nameće se suvišna obveza razmišljanja. Što je, tu je. A tu je svašta. Jer svijet se i sastoji tek od svačega, o čemu više nije ni uputno dublje razmišljati. Svaka čast gospođi Ivici Boban.”

/Anatolij Kudrjavcev “Sasvim dražesna šala”, “Slobodna Dalmacija” 18. studenog 1997./

“Predstava, dakle, počinje i završava u ovom vremenu, i to je dopisano, a čitava radnja se događa u sjećanju gdje su intervencije u Šehovićeve tekst male. Ivica Boban je tako sebi omogućila s jedne strane potrebnu slobodu interpretacije teksta, a s druge, što je važnije, da se ova pučka komedija razigra na sceni na temelju svoje osnovne snage - sukoba naravi i mentaliteta. Glumci su crpili energiju na tom izvorištu.”

/Jovica Popović, Dnevnik Hrvatskog radija Radiopostaje Dubrovnik, 17. studenog 1997./

“Kao svojevrсни dokument vremena i

njihovih vlastitih mladosti, Ivica Boban razigrava gotovo kompletan ansambl dubrovačkog kazališta, slažući prepoznatljive slike podneblja i obogaćujući ih “glazbenim intermezzima” koji osvježavaju sjećanje.”

/Davor Mojaš “Dubrovački amarcord”, “Glas Slavonije” 24. studenog 1997./

“U sadašnjem izdanju - integralna tročinska komedija, začinjena dosljedno provedenim parafraziranjem “Dunda Maroja” i proširena uvodom s motivom stare fotografije, koja povezuje prošlost i sadašnjost, te skladno uklopljenim glazbenim i plesnim točkama, puna je učinaka takvog intenziteta i gustoće, da se oni poslije stanovita vremena počinju uzajamno poništavati, izazivajući i zamor umjesto veselosti. U Dubrovačkom skercu ‘97 poslijeratni Dubrovnik sjeća se sebe iz vremena “paradajz-turizma” s nametljivim prijateljima i “rodacima” iz drugih republika bivše države i žarkom žudnjom za njemačkim turistima. Priča je to o “galebovima” i strankinjama različite dobi i naravi, iskazana bez demodirane satiričnosti, uveseljavajućom karikatrom koja već u zametku briše tragove nostalgije što bi je mogli obojiti kao sjećanje na mladost.”

/Marija Grgičević “Poigravanje kičem”, “Večernji list” 19. studenog 1997./

“Sučelivši tri mentalno različita svijeta: ovaj domaći dobrodušni, blagi i naivni puk što u svoj rassetosti između želja i stvarnosti nalazi sitna zadovoljstva i u međusobnom ogovaranju, naši negdašnji istočni “prijatelji” (a uz njih i Bosanci), tobožnji rodaci, grebatori i muktaši što žive po principu “lako ćemo, burazeru”, te oni što dolaze iz bliže nam obećane zemlje koji vjeruju da će uz nešto maraka u džepu ovdje doživjeti uzbuđljivu egzotičnu pustolovinu, dakle taj sraz ljudi različitih svjetonazora dramski je element sukoba u kome se izostravaju smiješne strane njihovih postupaka. Slijedeći taj koncept redateljica Ivica Boban istančanim je smislom za pokret i osjećajem za situacijsku pozicioniranost sigurno vodila glumačku družinu kroz sve labirinte zabuna i nenadanih obrata.”

/Zdravko Ostojić “Više od šale”, “Hrvatsko slovo” 21. studenog 1997./

Dubrovački skercac priča je o dubrovačkom uslužnom mentalitetu, uzroku ili posljedici turističkog unovčavanja ljepote Grada, u odnosu na nametljivost mentaliteta “preko brda” s mjerom ironiziranog i karikaturaliziranog. Komičnost i tuga u predstavi idu ruku pod ruku, ukoliko se cijela pamet ne stavi samo na komediju i šalu, a kako i sam autor nalaže.”

/Lidija Crnčević “Leptiri na uličnom svjetlu”, “Dubrovački vjesnik” 22. studenog 1997./

“Točno sedam puta razgovarao sam s gospođom Boban u vezi nekih korekcija u predstavi. Svaki put čvrsto mi je obećala da će to učiniti, no ništa nije učinila. Kao autor teksta Skerca, imao sam i još uvijek imam nekoliko prigovora koji se ne tiču samo povrede mog autorskog prava, nego i elementarnih kriterija kazališne estetike. (Ovaj stav identičan je stavu brojnih relevantnih gledatelja predstave, što me dodatno potiče na ovaj zahtjev!) Prije eventualnog sudjelovanja na Marulićevim danima ili Festivalu u Dubrovniku, inzistiram na izostavljanju u predstavi uvodnog “intervjua s ordinalom”. Dunkve, ne njegovo kraćenje, nego potpuno odstranjenje iz (korpora) predstave. Kao i do sada, tvrdim da je gospođa Boban učinila sjajan posao režisera. Amputacijom tumorčića - “intervjua”, predstava će se osloboditi onoga što ugrožava njezino zdravlje i mogući dugi vijek, a što pametan teatarski svijet naziva virusom diletantizma. Pozivam sa na zakon o zaštiti autora i ugovor što ga potpisah s vašom ustanovom. Ukoliko na sljedećoj predstavi Skerca moj zahtjev ne bude ispunjen, obratit ću se sudu. Ja bih radije da ovaj spor riješimo kolegijalno, jer se svi mi međusobno trebamo, možda više zbog buduće neizvjesne suradnje, negoli sasvim izvjesnog zajedničkog uspjeha ovogodišnjeg Skerca.

Feda Šehović.

/Pismo Fede Šehovića ravnatelju Kazališta Marina Držića 5. prosinca 1997./

“S velikim sam veseljem u proljeće ove godine prihvatila ponudu za rad u Vašem kazalištu u Dubrovniku - režiju **Dubrovačkog skerca** Fede Šehovića. Nakon što sam pročitala tekst, smatrala sam da mogu prihvatiti režiju jedino ako se na tom tekstu, napisanom kasnih pedesetih godina, izvrše određene adaptacije i dramaturške intervencije. Na molbu gospodina Andrije Seifrieda i gospođe Mani Gotovac da to učinim sama, ja sam na dogovoru o budućoj suradnji s autorima predstave u kolovozu ove godine u Dubrovniku (u prisustvu Fede Šehovića, Andrije Seifrieda, Mani Gotovac, Miše Martinovića, Marina Gozzea, Đele Jusića i Doris Kristić) izrazila želju da se u rad na adaptaciji i dramaturškoj obradi teksta kao i u sam proces rada na predstavi uključi i autor teksta Feda Šehović. Međutim, on je na tom istom sastanku, i kasnije tijekom priprema kao i na samom početku mog rada u Dubrovniku, uvijek izražavao svoju želju da sve promjene i adaptacije učinim sama. Tu želju je potkrijepio svojim potpunim povjerenjem u mene kao autora svih mogućih adaptacijskih i dramaturških intervencija na budućoj predstavi, a kao razloge tog povjerenja je navodio moj cjelokupan dotadašnji rad u kazalištu. Za vrijeme mojih priprema i tijekom procesa rada s umjetničkim suradnicima i ansamblom, nastojala sam u potpunosti poštovati autora i njegovo djelo. Mislim da o tome svjedoči sama predstava, njezin uspjeh kod gledatelja, kao i svi osvrti nakon premijere u medijima. Bitan autorski adaptacijski i dramaturški pomak predstave učinila sam jedino na samom početku predstave s uvodnom scenom koja se sastoji od dva kratka dijela i naznake da se predstava igra danas, prije nego što se kazališnom igrom i iluzijom vraća u vrijeme kada je tekst napisan. Ta uvodna scena sastavljena je od nekoliko rečenica dokumentarnog svjedočanstva gospodina Tome Šeparovića (zabilježena i sačuvana na video zapisu nakon rata i opsade Dubrovnika, i predstavlja svojevrstan hommage). Drugi dio tog uvoda je susret glavnih lica **Dubrovačkog skerca** - Luke, Kate i Helge u Gradskoj kavani

nakon četrdeset godina, za vrijeme dok turisti ponovno posjećuju grad. Smatram da je ta uvodna scena (u kojoj su njen prvi i drugi dio neodvojiva cjelina) neophodna i bitna za razumijevanje da predstavu igramo danas, a kao sjećanje na vremena pedesetih, to jest kao naš **AMARCORD**. Ona je ključna i za sva ostala umjetnička rješenja i način igranja tijekom cijele predstave. Iako sam kao autor s punom odgovornošću potpisala adaptaciju i dramaturšku obradu, lijepo Vas molim da na sljedećim predstavama kratkom informacijom u programu još jasnije naznačite da sam ja autor uvodne scene predstave. Nadam se da će taj način i gospodin Feda Šehović biti zadovoljan, čemu sam težila za vrijeme cijelog svog rada na predstavi, a pravno i umjetnički bit će još jasnije za gledatelje naznačeno njegovo autorstvo, kao i moje kao autora adaptacije, dramaturške obrade i režije. Još jednom zahvaljujem svima u Vašem kazalištu, cijelom ansamblu, glumcima i tehničari na izuzetnoj suradnji i veselim se zajedno s Vama uspješno odigranoj predstavi. Gotovo svakog dana me telefonski netko od gledatelja iz Dubrovnika zove, zahvaljuje i čestita na predstavi ili me pitaju kad će je moći ponovno vidjeti. A samo je po sebi razumljivo, da ćemo predstavu prvom prigodom, kao što to činim već godinama sa svim predstavama koje sam režirala, učiniti još boljom. Srdačno Vas sve pozdravlja i voli - Ivica Boban.”

/Pismo Ivica Boban ravnatelju Kazališta Marina Držića Andriji Seifriedu napisano u Zagrebu 10. prosinca 1997./

“Smatram da su politički događaji oko istočnog Podunavlja zasjenili sva kulturna zbivanja. Kao ravnatelj Kazališta Marina Držića držim da je Ivica Boban napravila kulturni događaj prošle godine režirajući dodjelu Nagrada hrvatskog glumišta i **Dubrovački skerac** Fede Šehovića.”

/Andrija Seifried, “Vjesnik” 30. 12. 1997./

“MARO: Plemeniti i dobrotivi skupe! Je li ti se činjela dobra ova komedija? Mi smo je čeli učinjet dobrom, pa ako ste je vi tako primili, bila vam je dobra, ako

FRANE PERIŠIN I BRANIMIR VIDIĆ
FOTOGRAFIJA: ŽELJKO TUTNJEVIĆ

nijeste, krivi ste vi, a ne komedija, kako je to već davno govorio naš pokojni Marin... Mi vas ipak lijepo pozdravljamo i dobro nam došli u teatar! Z a v j e s a - K R A J”
”Dubrovački skerac”, Feda Šehović, “Drame, dramoleti, pučke komedije dubrovačke”, Matica hrvatska, Dubrovnik 1969./